הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַפֵּרוֹת סִימָן רו

בְּאֵר הַגּוֹלָה קטו:

מְבָרֵךְ: ה [ח] **אֵין מְבָרְכִין לֹא עַל אֹכֶל וְלֹא עַל מַשְׁקֶה, עַד שֶׁיְּבִיאוּהוּ לְפָנָיו. [ט]בָּרוּךְ וְאַחַר כָּךְ הֲבִיאוּהוּ לְפָנָיו,** (יט) **צָרִיךְ לְבָרֵךְ פַּעַם אַחֶרֶת, אֲבָל מִי שֶׁבֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת שֶׁלְּפָנָיו** (כ) **וְאַחַר כָּךְ הֲבִיאוּ לוֹ יוֹתֵר מֵאוּתוֹ הַמִּין, אוֹ** (כא) **מִמִּין אַחֵר** (כב) **שֶׁבִּרְכָתוֹ פְּטָרַתּ הָרִאשׁוֹן,** (ל) [ז] **אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ. הַגָּהָה: וְטוֹב** (כג) **לְזָהֵר לְכַתְּחִלָּה לִהְיוֹת דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ** (בית יוסף טור יורה דעה סימן י"ט (ד"ה ומ"ש רמינו ומ"ש) ומרן):

ו יָנַטַל בְּיָדוֹ פֵּרוֹת לֶאֱכֹל וּבֵרַךְ עֲלֵיהֶן, וְנָפַל מִיָּדוֹ וְנֶאֱבַד (כד) **אוֹ נִמְאַס, צָרִיךְ לְבָרֵךְ** (כה) **אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה מַאוּתוֹ מִין לְפָנָיו יוֹתֵר כְּשֶׁבֵּרַךְ עַל הָרִאשׁוֹן. הַגָּהָה:** (כו) *רַק שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ (ה) [ה] עָלָיו

ח רַמְב"ם בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"י) מֵהִירוּשַׁלְמִי (פ"ו ה"א). ט טוּר מֵהֲהִיא דִּירוּשַׁלְמִי בְּסוֹף הַשִּׁימָן. י טוּר וְהָרֹא"שׁ (פ"ו סי' כ) מֵהֲהִיא דִּירוּשַׁלְמִי ר' צֶפַנְיָה א' (שם) וְשָׁאר פּוֹסְקִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מַשִּׂיב כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם בְּרָכָה לְבַטָּלָה בְּשִׁפּוּסִיק בְּדִבּוּר. וְעַיֵּן בְּתְבוּאוֹת שׁוֹר (שם) (סִימָן) [סָעִיף קָטָן] י"ג דְּשִׁיחָה אֲפִלּוּ מִלָּה אַחַת שְׁאֵינָהּ לְצָרְכּוֹ שְׁמַפְסֶקֶת בֵּינָיו, הֲרֵי הַפְסֵק וְצָרִיךְ בְּרָכָה אַחֶרֶת עַיֵּן שָׁם: **ה** [ד] **אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק"ד). וְעַיֵּן תְּבוּאוֹת שׁוֹר סִימָן י"ט סָעִיף קָטָן (י"ד) (כ"ד) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה. וְעַיֵּן שָׁם סָעִיף קָטָן ל"ג אִם הֲבִיאוּ לְפָנָיו שְׁלֹשִׁים אֲגוֹזִים אוֹ תַּפּוּחִים וְדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל כֻּלָּם, וְהוּא טוֹעֶה בְּדַעְתּוֹ שֶׁסּוֹבֵר שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, כְּשֶׁנּוֹדַע לוֹ הָאֱמֶת אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית, אֶלָּא דְּמֵי לִנְמָלֵךְ שֶׁלֹּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל וְנִתְחַדֵּשׁ לוֹ אֲכִילָה, אֲבָל בָּזֶה שֶׁלֹּא נִתְחַדֵּשׁ לוֹ כְּלוּם לְפִי זֶה יְבָרֵךְ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת מַהֲרַ"ם בְּלַאנְט"ש (סי' לח) וְהֲבִיאוֹ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) עַיֵּן שָׁם: **ו** [ה] **עָלָיו.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן ר"ב (סק"א):

בְּאֵר הֵיטֵב

ה (ל) **אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ.** עַיֵּן מְגַן אַבְרָהָם (ספר סדר ברכות ג א): יִתְחוֹב בְּסִכִּין. רמ"מ (ספר סדר ברכות ג א): שֶׁהָאֲרִיךְ וְהָעֲלָה לַהֲלָכָה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר אִם דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁיְּבִיאוּ פְּשִׁיטָא דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְאִם הָיָה נִמְלָךְ מֵאֵיזֶה פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּבְסָתָם, כָּל זְמַן שֶׁמַּנִּיחִים לְפָנָיו מֵהָרִאשׁוֹנִים פְּלִיגִי, דְּלַהֲכָפֵל בּוֹ (סי' כד) צָרִיךְ לְבָרֵךְ דְּאֵין קְבִיעוּת לְפֵרוֹת וּלְהַפָּךְ חֲסִידִים (סי' תתמז) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ. מִיהוּ דַּוְקָא מִינֵי פֵּרוֹת אֲבָל שְׁתֵּה שָׁכָר וְהֲבִיאוּ לוֹ דְּגִים אַף עַל גַּב שֶׁהִיא בְּרָכָה אַחַת צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם. וְאִם אֵין מַנִּיחִים לְפָנָיו מִפֵּרוֹת הָרִאשׁוֹנִים, לְכָלֵי עִלְּמָא צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְעַיֵּן ט"ז (סק"ה). אִם בְּעוֹדוֹ מְבָרֵךְ הֲבִיאוּ לוֹ פֵּרוֹת יוֹתֵר יָפִים, יֹאכַל מֵהָרִאשׁוֹנִים תְּחִלָּה כֵּיוָן שֶׁבֵּרַךְ עֲלֵיהֶם תְּחִלָּה, אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ לִפְטֹר גַּם הַיָּפִים. סֵפֶר חֲסִידִים (שם). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת בְּאֵר עֵשֶׂק סִימָן ע"ד [וּבְסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה סָעִיף קָטָן י"].

ו (ה) **עָלָיו.** עַיֵּן מְגַן אַבְרָהָם (סק"ח). בָּרַךְ עַל הַמַּיִם וְשָׁמַע שֶׁיֵּשׁ מַת בָּעִיר, יִשְׁתֶּה מִעַט מִן הַמַּיִם וְיַשְׁפִּךְ הַשְּׁאָר. וְאִם אָמְרוּ לוֹ שֶׁהַתְּקוּפָה נוֹפֶלֶת, יְמַתִּין מְעַט עַד שֶׁתַּעֲבֹר הַתְּקוּפָה וְיִשְׁתֶּה וְלֹא יְבָרֵךְ. סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתנא) מְגַן אַבְרָהָם (סק"ח):

בֵּאוּר הֲלָכָה

ו * **רַק שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ וְכוּ'.** אַף שֶׁפִּלְּשׁוּן הָרַמ"א מַשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּהוּא מִפָּרֵשׁ אֶת דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר, אֲבָל בָּאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן. דִּלְרַעַת הַמְחַבֵּר שֶׁהָעִתּוּר לְדִינָא שִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת (לט. ד"ה בצר) וְהָרֹא"שׁ (פ"ו סי' כ), וְגַם רַבֵּנוּ יוֹנָה (כו: ד"ה ובירושלמי) [כֵּן הִכְרִיחַ בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו), דְּלֹא כְּט"ז (סק"ח)], אֲפִלּוּ בְּדַעְתּוֹ בְּהֶדְיָא עַל הַכֹּל לֶאֱכֹלוֹ, גַּם כֵּן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. דְּעִקַּר בְּרָכָתוֹ הָיָה עַל זֶה שֶׁאוֹחֵז בְּיָדוֹ, וְהַשְּׁאָר נִגְרָר אַחֲרֵי זֶה מִפְּאֵילָא, וְעַל כֵּן כֵּיוָן שֶׁנָּפַל וְנֶאֱבַד צָרִיךְ לַחֲזֹר כֵּיוָן שֶׁבְּוַדַּאי יָבְאוּ הַמַּיִם נֶגְדּוֹ כְּאִלּוּ הָיוּ לְפָנָיו דָּמְיָא מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּתָלוּי בְּדַעַת אֲחֵרִים. וְאִם הָיָה הַדָּבָר שֶׁבְּרֵךְ עָלָיו (יח) מֻנָּח בְּחַבָּה בְּעֵת הַבְּרָכָה וְאַחַר הַבְּרָכָה לְקָחָהּ מִשָּׁם, אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁהוּא מוּכָן לְפָנָיו וְאֵינוֹ תָּלוּי בְּדַעַת אֲחֵרִים. וּבִכְפָרִי מְגֻדָּרִים (משז"ז סק"ט) מְצֻדָּד דְּהוּא הַדִּין כָּל כְּהַאי גַּוְנָא שֶׁהוּא וַדַּאי שֶׁיּוּכָא אֶצְלוֹ כְּגוֹן שֶׁהוּא בְּחַדְרוֹ הַסָּמוּךְ לוֹ, גַּם כֵּן אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ אַף לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְזָהֵר בָּזֶה, אֶחָד מִטַּעַם הֶפְסֵק וְעוֹד דִּלְכַתְּחִלָּה הַמְצָוֶה לֶאֱחֹז בְּיָדוֹ בִּשְׁעַת הַבְּרָכָה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ד': **(כ) וְאַחַר כָּךְ הֲבִיאוּ לוֹ.** הֵיינוּ (יט) אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁכָּבַר אָכַל הָרִאשׁוֹנִים. וְהִנֵּה מִדִּבְרֵי הָרַמ"א דִּבְסָמוּךְ מַשְׁמַע דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי (כ) אֲפִלּוּ בְּשֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא עַל כָּל מַה שֶּׁיְּבִיאוּ רַק שֶׁבֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת אֵלּוּ שֶׁהָיוּ לְפָנָיו בְּסָתָם, וְאָמְרִינַן דְּזֶה הָיָה כְּאִלּוּ אֹתָנֵי בְּפֵרוּשׁ שֶׁאִם יְבִיאוּ לוֹ עוֹד שֶׁיֹּאכַל גַּם מֵהֶן, מְשׁוּם שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הָאָדָם לְכַנֵּס מַאֲכִילָה קְטַנָּה לְגַדּוֹלָה. אֲבָל אִם כֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל רַק אִלּוּ הַפֵּרוֹת שֶׁהֵם לְפָנָיו, אוֹ שֶׁבְּעֵת שֶׁגָּמַר אֲכִילָתוֹ הֶסְכֵּם בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל עוֹד, וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לֶאֱכֹל, דְּבָזֶה לְכָלֵי עִלְּמָא צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ: **(כא) מִמִּין אַחֵר.** וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה מִמִּין פֵּרוֹת, (כמ) דְּאִם בָּרַךְ עַל דָּגִים וְהֵבִיאוּ לוֹ שֶׁכָּר שֶׁהוּא מִין אַחֵר לְגַמְרֵי, אַף שֶׁבִּרְכוֹתֵיהֶם שָׁוֹות מִכָּל מָקוֹם אֵינָם נִפְטָרִין בִּבְרָכָתוֹ בְּסָתָם, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא לִפְטֹר אוֹתָם בְּהִבָּרְכָה (כב) אוֹ שֶׁהָיוּ לְפָנָיו עַל כָּל פָּנִים עַל הַשֻּׁלְחָן בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ: **(כב) שֶׁבִּרְכָתוֹ וְכוּ'.** כַּמָּה (כג) אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים בְּדִין. זֶה וְסִכְּרָא לְהוּ דְּדַוְקָא בְּאוֹתוֹ הַמִּין מַמָּשׁ הוּא דְּפוֹטֵר בִּבְרָכָתוֹ בְּסָתָם אַף לְאוֹתָן פֵּרוֹת שֶׁהֵבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ, אֲבָל לְמִין אַחֵר לֹא מְהֵנֵי בִּרְכָתוֹ בְּסָתָם, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם הֵבִיאוּ לוֹ הַמִּין הָאַחֵר בְּעוֹד שֶׁלֹּא כָּלָה מִין הָרִאשׁוֹן, נִרְאֶה (כד) שֶׁאֵין לְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁהֵבִיאוּ לוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה עָסוּק עֲדַיִן בַּאֲכִילָה, וְכֵן נִרְאֶה לַהֲלָכָה. וְיֵשׁ מִן (כה) הָאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ עוֹד, א)דְּאִם קָבַע עַצְמוֹ לַאֲכִילַת הַפֵּרוֹת, אַף שֶׁבֵּרַךְ בְּסָתָם עַל הַפֵּרוֹת שֶׁהָיוּ לְפָנָיו וְהֵבִיאוּ לוֹ מִין אַחֵר אַחַר שֶׁכָּלָה הַמִּין הָרִאשׁוֹן, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ דְּכֵיוָן דְּקָבַע עַצְמוֹ לַאֲכִילָה אֵינוֹ מַפְסִיק דַּעְתּוֹ מִזֶּה: **(כג) לְזָהֵר לְכַתְּחִלָּה.** דְּיֵשׁ (כו) מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִים דִּבְסָתָם לֹא מְהֵנֵי (מ) בְּכָל גַּוְנֵי, אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ לְפָנָיו בִּשְׁעַת בְּרָכָה, אֲבָל בְּלָאו הָכִי בָּעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁיְּבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ: **ו (כד) אוֹ נִמְאַס.** וְהוּא הַדִּין בְּמָצָאוֹ שֶׁנִּרְקַב וְאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה כְּלָל וְנוֹטֵל אַחֵר, דְּאִם עֲדַיִן קָצַת רָאוּי לַאֲכִילָה צָרִיךְ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא בִּרְכָתוֹ לְבַטָּלָה [וַעֲטָרַת זְקֵנִים]: **(כה) אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ הָכִי לֹא אָמְרִינַן דְּהָיָה חֵל בִּרְכָתוֹ עַל הַכֹּל, וְהַטַּעַם עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה רק): **(כו) רַק שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יז) הַגְּרַ"ז (סי"א). וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין מברכין) מִדְּהִקְשָׁה מֵאֵפוֹת הַמַּיִם: **(יח)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) בְּשֵׁם סֵפֶר הַזִּכָּרוֹן (ספר הזכרונות זכרון ח פ"א): **(יט)** לְבוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) עַיֵּן שָׁם: **(כ)** אַף דְּהַמְּגַן אַבְרָהָם (סק"י) מַפִּיק דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי דַּוְקָא בְּשֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ עַל כָּל מָה שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ [וְדִלְדֹא כַּהֲבָנַת הָרַמ"א], אֲבָל בְּסָתָם אָנוּ צְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ [אִם לֹא כְּשֶׁקָּבַע עַצְמוֹ לַאֲכִילַת הַפֵּרוֹת דְּאָז גַּם בְּסָתָם אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל פֵּרוֹת אֲחֵרוֹת כְּשֶׁהֵבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ] לְכָלֵי עִלְּמָא, אֲפִלּוּ מְאוּתוֹ הַמִּין אִם הֵבִיאוּ לוֹ אַחַר שֶׁכִּבֵּר אָכַל הָרִאשׁוֹנִים, וְהָעִתִּיקוּ הַחַיֵּי אָדָם בְּכְלָל ס' (סי"א), לֹא הִקְפִּידוּ לְהַלָּכָה מִשּׁוּם דְּהַרְבֵּה אֲחֵרוֹנִים פְּלִיגִי עֲלֵהּ [הָלֹא הַמָּה הַשַּׁ"ךְ (יו"ד סי' יט סק"ט) וְהַשּׁ"ז (שם ס"ק יא) וְהַדְּרִישָׁה (שם סק"ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו) וְכֵן מַשְׁמַע גַּם כֵּן מִבֵּאוּר הַגְּרַ"א] וְסִבְרִי דְּהַשּׁוּר צְרִיךְ וְשֻׁלְחָן מַיְירֵי בְּשֶׁלֹּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ מִתְּחִלָּה עַל כָּל מָה שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ [וּמָה שֶׁהֵבִיא רְאָיָה לִדְבָרָיו מִבֵּית יוֹסֵף קע"ז (ד"ה ומ"ש רבינו אבל) דְּמַיְירֵי בְּשֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ עַל כָּל מָה שֶׁיְּבִיאוּ, דְּחִוְּתוֹ הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְהַנְּהָר שָׁלוֹם (סק"ד) עַיֵּן שָׁם] וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. וְכֵן בְּשֻׁלְחָן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** ובשו"ע הרב (ס"ט) כתב שאף אם קובע עצמו לפירות אין קביעתו כלום, שאין קבע לפירות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לְאָכְלוֹ (הגהות מיימוני פרק ד' מ"ט ז) וכל בו (סי' כד) ואבודרהם (הל' מברכ הנ"מ) ותשובת מהרי"ל סימן צ"ב). וְצָרִיךְ לוֹמַר כ שם. ל שם בירושלמי (פ"ד ה"א).
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, עַל שֶׁהוֹצִיא שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה. כוְאִם אָמַר בָּשָׁנָפַל בָּרוּךְ אַתָּה ה', וְלֹא אָמַר אֱלֹהֵינוּ, יָסִים וְיֹאמַר 'לַמְּדַנִי חֻקֶּיךָ', שֶׁיְּהֵא נִרְאֶה כְּקוֹרֵא פָּסוּק וְאֵין כָּאן מוֹצִיא שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה. לאֲבָל הָעוֹמֵד עַל אַמַּת הַמַּיִם מְבָרֵךְ וְשׁוֹתֶה, אַף עַל פִּי שֶׁהַמַּיִם שֶׁשּׁוֹתֶה לֹא הָיוּ לְפָנָיו כְּשֶׁבֵּרַךְ, מִפְּנֵי שֶׁלְּבָסוֹף נִתְכַּוֵּן לִשְׁתּוֹת. הַגָּהָה: וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ר"ט סָעִיף א' אִם בֵּרַךְ בְּטָעוּת מַה דִּינוֹ:

רז דִּין בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַפֵּרוֹת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) אפֵּרוֹת הָאִילָן חוּץ מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים, וְכָל פֵּרוֹת אֲדָמָה וִירָקוֹת, (ב) וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ, בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שָׁלָהֶם (ג) בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת. וְאִם אָכַל מִכָּל מִינִים (ד) [א] אַלּוּ, מְבָרֵךְ א ברכות מ"ד (ע"ב).
ב רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב טז ח"ג) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א (ח"א סי' קמט), וְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (לב: ד"ה ובירושלמי) בְּשֵׁם רַבָּם.
לְאַחַר כֻּלָּם בְּרָכָה אַחַת. בוּבְרָכָה זוֹ (ה) חוֹתֵם בָּהּ בְּלֹא שֵׁם, שַׂיַּחְתֹּם בָּךְ בָּרוּךְ (ג) [ב] חֵי הָעוֹלָמִים:

בְּאֵר הַיטֵב

א (ד) אלּוּ. וְהוּא הַדִּין אִם אָכַל וְשָׂתָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). אִם נִסְתַּפֵּק אִם אָכַל כְּזַיִת פֵּרוֹת בְּכַדֵּי אֲכִילַת פְּרָס, בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב' סִימָן שי"ג פֶּסֶק דִּמְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת, וְהַיְד אַהֲרֹן (הגה"ט) חוֹלֵק וּפוֹסֵק דְּלֹא יְבָרֵךְ: (ג) חֵי הָעוֹלָמִים.

יָצָא. וּכְשֶׁיִּרְצֶה בָּרְכָה שֵׁם כָּתַב שֶׁנִּרְאִין דְּבָרָיו אִם אָמַר עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ כְּלָבַד, אַף אִם אָמַר עַל הַבְּרָכָה כַּהֲוָיָתָהּ יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם הָרַב מְנַחֵם עֲזָרְיָה שֶׁשַּׁדְּתוּ שָׁאִם בֵּרַךְ עַל הַפֵּרוֹת בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת לֹא יָצָא, דִּלְהֶכְיֵי קָרֵא לִבְרָכָה בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְלֹא כְּלוּם, אַךְ בִּבְרָכֵי יוֹסֵף סִימָן ר"ד (סק"ג) כָּתַב מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁבֵּרַךְ תְּחִלָּה בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְאַחַר כָּךְ אָמַר שֶׁהָכֹּל נִהְיָה שָׁם דִּבְרֵי הַבַּאי שָׁבָא (סי' לו) וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (סי' קמ סק"ג) לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַתּוֹרָה, וְדַעְתּוֹ שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחְזֹר וּלְבָרֵךְ לֹא בָּרִאשׁוֹנָה וְלֹא בָּאַחֲרוֹנָה, וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְיַשֵּׁב לְמַעֲשֶׂה. וְנִרְאֶה דְּאִם כָּבָר אָכַל אוֹ שָׁתָה וּבֵרַךְ שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ לְפָנָיו כְּבָרִאשׁוֹנָה וְאַחַר כָּךְ יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וְיכַוֵּן לְפָטֹר הָאֲכִילָה אוֹ שְׁתִיָּה הָרִאשׁוֹנָה גַּם כֵּן, לְאִפּוּקֵי נַפְשֵׁיהּ מִפְּקֵיקָא. וְעַיֵּן בְּרַבְּדֵ"ז סִימָן (רצ"ט) [רכ"ט] וְסִימָן (תש"ט) [תש"כ] (בח"ט). וְאִם בֵּרַךְ עַל הַפֵּרוֹת בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, דַּעַת הָרַב מְנַחֵם עֲזָרְיָה (שם) דְּיָצָא, וּכְשֶׁיִּרְצֶה בָּרְכָה (סק"א) הֲבִיא בְּשֵׁם רַבֵּנוּ אֲשֶׁר בְּרַבֵּי חַיִּים בְּסֵפֶר הַפְּרִישָׁה כְּתַב יְד (שער י פ"ד אות א) שֶׁכָּתַב שֶׁהָרִשְׁבָּ"א (הל' ברכות פ"ב סט"ז) כָּתַב דְּלֹא יָצָא, וְכֵן דַּעַת מוֹרֵי הָרָא"ה (פקודת הלוי"ם ברכות ס). וְכֵן אִם בֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת אֶרֶץ וְדַחַן הַמּוֹצִיא לֹא יָצָא עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב הַשַּׁעַם דְּכֵיוָן דְּנַעֲשָׂה פֵּרוֹת אֵינוֹ נִקְרָא פֵּרוֹת כְּלָל, אֶלָּא אוֹ לֶחֶם אוֹ מָזוֹן. וְאִם בֵּרַךְ עַל הַפֵּרוֹת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת יָצָא עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קס"ז (ס"ק יג) וּלְקַמָּן סִימָן ר"ח: [ב] חֵי הָעוֹלָמִים. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן שְׁאֵילַת

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] אַלּוּ. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק"א) שֶׁכָּתַב אִם בֵּרַךְ עַל הַפֵּרוֹת וְכִיוֵּצֵא בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ, יָצָא בְּדִיעֲבַד, וּרְאָיָה מִלְּקַמָּן סִימָן ר"ח סָעִיף י"ב כו': וְשָׁם הֵבִיא דִּבְרֵי הָרַב מְנַחֵם עֲזָרְיָה בְּאֶלְפֵּי זוּטָא (ברכות ריש פ"ו), שֶׁאִם בֵּרַךְ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ, אֲפִלּוּ לְפָנֵי פֵּרוֹת הָאִילָן דְּעָלְמָא שֶׁאֵינוֹ מִשְׁבַּעַת הַפֵּרוֹת,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כמ) שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ בְּפֵרוּשׁ בִּשְׁעַת בְּרָכָה עַל כֻּלָּם רַק בִּסְתָמָא, דְּאִם הָיָה בְּדַעְתּוֹ בִּשְׁעַת בְּרָכָה לֶאֱכֹל גַּם הַשְּׂאָר, אֵין צָרִיךְ לַחְזֹר וּלְבָרֵךְ א)[וַאֲפִלּוּ (כמ) כְּשֶׁלֹּא הָיָה מֻנָּח לְפָנָיו אָז עַל הַשֻּׁלְחָן]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה רק) דְּיֵשׁ כַּמָּה רִאשׁוֹנִים שֶׁפּוֹסְקִין ב)דַּאֲפִלּוּ בִּסְתָמָא גַּם כֵּן אֵין צָרִיךְ לַחְזֹר וּלְבָרֵךְ, דִּכְיוָן שֶׁהָיָה מֻנָּח לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן הֲוֵי כְּדַעְתּוֹ בְּהָדְיָא עַל הַכֹּל, וּפְסַק בְּרָכוֹת לְהָקֵל. בֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת (ל) וּבְעִדּוֹ מְבָרֵךְ הֲבִיאוּ לוֹ פֵּרוֹת יוֹתֵר יָפִים, יֹאכַל מֵהָרִאשׁוֹנִים תְּחִלָּה כֵּיוָן שֶׁבֵּרַךְ עֲלֵיהֶם, אַף שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ לִפְטֹר הַיָּפִים. וְאִם לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ לִפְטֹר הַיָּפִים צָרִיךְ לַחְזֹר וּלְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)], וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) מְצַדֵּד דְּאֵין צָרִיךְ לַחְזֹר וּלְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁהוּא מִין אֶחָד. בֵּרַךְ עַל הַמַּיִם וְשָׁמַע שֶׁיֵּשׁ מַת בָּעִיר, יִשְׁתֶּה מִמְּעַט מִן הַמַּיִם וְיִשְׁפֹּךְ הַשְּׂאָר. וְאִם אָמְרוּ לוֹ שֶׁהַתְּקוּפָה נוֹפֶלֶת וְיֵשׁ אז חֲשַׁשׁ סַכָּנָה לִשְׁתּוֹת הַמַּיִם, יַמְתִּין מְעַט עַד שֶׁתַּעֲבֹר הַתְּקוּפָה וְאַחַר כָּךְ יִשְׁתֶּה. וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר שֵׁשׁ חֲשַׁשׁ סַכָּנָה אַף בִּכְהַאי גַּוְנָא כֵּיוָן שֶׁהָיוּ אז הַמַּיִם תְּלוּשִׁים מִן הַקַּרְקַע, אֲפִלּוּ הָכִי שַׁפִּיר דָּמֵי כִּי 'שׁוֹמֵר מְצִוָּה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע' (קהלת ח ה):

א (א) פֵּרוֹת הָאִילָן וְכוּ'. וּבְדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ עֲלֵיהֶם עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ יָצָא [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"א)]: (ב) וְכָל דָּבָר וְכוּ'. כְּלָל בָּזֶה (ג) אֲפִלּוּ מַיִם: (ג) בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת. נָפַק הַבְּרָכָה בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת (ד) ג)וְחִסְרוֹנָם ד)עַל כָּל מַה (ג) שֶׁבָּרָא לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נֶפֶשׁ כָּל חַי בָּרוּךְ חֵי הָעוֹלָמִים. וְהַחַי"ת (ד) נָקוּד בְּצֵירֵי שֶׁהוּא דָּבוּק. (ה) [יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁבָּרָאתָ, וְנַהֲרָא נַהֲרָא וּפְשָׁטֵיהּ: (ד) לְאַחַר כֻּלָּם וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד דְּהֵיא שִׁיכָא עַל כֻּלָּם, וַאֲפִלּוּ אָכַל וְשָׁתָה יָצָא בִּבְרָכָה אַחַת. וְאִם מִצְטָרְפִין שְׁנֵיהֶם יַחַד לִכְשֶׁעוּר, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן ר"י בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"א). אִם מִסְתַּפֵּק אִם אָכַל כַּזַּיִת בִּכְדֵי אֲכִילַת פְּרָס, (ו) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת: (ה) חוֹתֵם בָּהּ בְּלֹא שֵׁם. שַׁיֵּשׁ אוֹמְרִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (סמ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"י): (סמ) פָּשׁוּט: (ז) אַחֲרוֹנִים:

א (ס) כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת מ"ד ע"ב (ד"ה עבידנא): (ג) כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ריש הסימן). וְלֹא וְחִסְרוֹנָן, וְכֵן בָּהֶם וְלֹא בְּהֶן עַיֵּן שָׁם: (ג) כֵּן הוּא נָפַח הַשּׁוּר וְהָרֹא"ש (פ"ו סי' ח) וְהָרוֹקֵחַ, וְכֵן הוּא בְּסֵפֶר הַבָּהִיר (אות קפג) וְהַסְּפָרִים

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סי"א) כתב: ואפילו אם היתה דעתו בבירור לאכול ולשתות עוד אין הברכה חלה על זה אלא כשהוא לפניו בשעת הברכה, אבל אם אח"כ הביאוהו לפניו צריך לחזור ולברך עליו אם נפל מה שבידו ממנו אפילו במקום שלא היה צריך לברך עליו אם היה אוכל או שותה ממה שבידו כשבירך. **ב]** ובשו"ע הרב (שם) כתב: והוא שהיתה דעתו בברור לאכול ולשתות ממה שלפניו אף אם לא היה נופל מידו מה שבירך עליו, אבל בסתם אין הברכה חלה אלא על מה שבידו בשעת הברכה. **ג]** בשו"ע הרב (ס"ב) ובסידור הגירסא 'וחסרונן' בנו"ן. **ד]** ובשו"ע הרב (ס"ב) וכן בסידור הנוסח 'שבראת'.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah